

תעודות גרמניות במזרח מימי מלחמת 1914/18

שתי התעודות הגרמניות הרשמיות הנתונות מטה לא נתפרסמו עד עכשיו בשום מקום ובשום שפה, ורואות בזה אור לראשונה. הדוקמנט הראשון הוא חוזר סודי של פון-פלנקנהאוזן ראש המטה הגרמני הצבאי בארץ-ישראל. החוזר עשוי במכונת הכפלה, והיה מיועד לקריאה באזני הצבא ביחידות הגרמניות והאוסטריות בא"י. הוא ניתן כאן במלואו. הדוקמנט השני הוא צרוף קטעים מתוך עלון מודפס, שהוצא ע"י המטה הגרמני העליון בקושטא, ונמסר לכל קצין וחייל גרמני שנשלח לחזית תורכיה האסייתית. הענין הרב שבתעודות אלו לא פג עד היום.

א

המפקדה הצבאית העליונה 7

Ia/No.1534 מס.

משרד המפקדה הכללית

יום [1917]

סודי

להודיע לכל הקצינים, הסמלים, והחיילים הגרמנים והאוסטרו-הונגרים.

שירות הריגול האנגלי פעיל ביותר בתחית שלנו מפני התנאים המיוחדים של הארץ והאופי של תושביה. השירות האנגלי מוצא את תומכיו בעיקר בתוך האלמנטים הללו:

1. הישוב הערבי, הנוטה בעיקרו למעצמות ההסכמה.
2. יהודי ארץ-ישראל, שכמעט כולם הם ציונים, ז. א. דורשים הקמת מדינה עברית בלתי-תלויה, ומקיים להשיג את זאת מעצמות-ההסכמה. ביחס ל-1: כמרגלים ערבים באים בחשבון: (א) הבידואי. עליו מוטלים תפקידים אלו: לשים עין אל חיל מצב במקום מסוים, ולהתבונן לתנועה בדרכים; לגלות את ציוני היחידות; להעריך את השיירות של כלי-רכב, ואת מספרי האוירונים; להשיג מסמכים צבאיים, כגון פקודות, מעטפות שנורקו, שמתוכן אפשר לגלות את ציוני היחידות וכד'. בידואים כאלה לבושים בעוני לרוב, אך אפשר להבחין בהם, לפי שהם מסתובבים ליד מחנות הצבא, על-יד הצטלבויות דרכים ולפני בניני המטה, כדי להתבונן אל התנועה. לעתים קרובות הם נשלחים זוגות-זוגות.
- (ב) הערבי העירוני, שחונך בבית-ספר של מסיון צרפתי או אנגלי. מתוך שיחות עם חיילים, יכול ערבי בזה להשיג, נוסף ל ידיעות הניל, גם אינפורמציה בעלת ערך על דבר מבני-הקרב, תנועת היחידות וכונת המפקדים. ביחס ל-2: בין היהודים יש דוברי גרמנית רבים, אשר השיגו נתינות גרמנית או אוסטריית. אף-על-פי-כן נוטים הם בלבם לצד מעצמות ההסכמה, הן מתוך גורמים פוליטיים, והן מסיבות כלכליות ומסחריות. יש לנהוג זהירות מכסימלית בשיחות עם אלמנטים אלה.

הוראות להתנהגות.

1. לאסור או לגרש בידואים חשודים.
2. לנהוג זהירות יתרה בשיחות עם בידואים ויהודים. לתודיע לקצין הידיעות במפקדה העליונה 7 על אנשים חשודים.
3. לשרוף את תוכן סלייהנייר. לא להשליך בלי תשומת לב מעטפות שמשחו כתוב עליהן.

המפקדה הצבאית העליונה
ראש המטה הכללי
חתום: - פון פֶּלְקֶנְהַאוּן.

ב

עלן ידיעות כללי בשביל הנוסעים במזרח

הוראות לקצינים ולחיילים.

לעולם אל ישכח הנוסע, כי הוא מייצג בין הורים את ארץ מולדתו. יש להזהר מפגוע ברגשות המוסלמים ודעותיהם. בשעת כניסה למסגדים או לבתים שבהם פרושים שטיחים על הרצפה יש לחלוץ את הנעלים. אין להסתכל בנשים, ואין לשאול על אודותיהן.

להזהר מאד מלהלל איזה חפץ שהוא, כי יש בזה משום רמו לבעליו שעליו לתתו לך במתנה.

להתנהג בנימוס, בשקט והוגנות כלפי מוסדות ממשלתיים ובאי-כוחם, וכן כלפי אזרחים, אף אם זה קשה במקצת. השכרות משפילה במזרח את כבוד האדם. אין להתאונן על התורכים ושיטותיהם בדיבורים כוללים, אפילו אם הבקורת היא צודקת. משגעת למקום, בקר מיד את מפקד המשטרה, ראש העיריה (קאימאקס), או מושל המחוז (ואלי). אין לקמץ בסיגריות בשביל סקידי הממשלה. זקיסים גרמנים צריכים לעמוד יומם ולילה ליד שיירות-הרכב בשעת מנוחתן.

מתנות של כיבוד אזרחים, אם ניתנות - יש לקבלן. הזמנות לארוחות יש לקבל ברצון, וכמרכן ראוי לכבד את בני המקום בהזמנות מעין אלו.

לעולם אין לשתות מים בלתי-רתוחים. אם אתה יוצא בחושך - עליך להזמין שמשים שילווך עם פנס. וכן לקחתך חזרה הביתה. מבחינת חוקית נתונים חיילים גרמנים אך ורק לשיפוט המשלחת הגרמנית הצבאית. יש לקיים משמעת תקיפה.

התנהגות בשעת נסיעה.

למשרתים תורכים יש להרשות את השהיה בקרונות מחלקה 1 ו-2 רק במשך הזמן הנדרש לסידור החפצים. אסור להם לשבת שם.

מנהל שיירת המשא הוא אחראי לבטחון המשא ולסדריו הצבאיים, בהתאם לתכניות. אם שיירות משא אחדות תתאחדנה בדרך לשיירה אחת, יקבל מנהל המשא הגבוה בדרגתו את הנהלת השיירה המאוחדת.

יש לשמור בסוד את תעודת המשא, תכנון, שם מקבלו ושאר פרטים בעלי-ערך צבאי. להזהר ממרגלים, בעיקר מיונים וארמנים!

לתשומת לב היוצאים למדבר.

בגדי חקי נשחקים במזודה בשעת נסיעות בעגלה. לכן יש לעטפם באריגים רכים, אם הנסיעה היא על פרדות, חמורים, סוסים וגמלים, יש לרוש מאת נהגי הבהמות אוכפים וחבלים. מוטב להטעין את המזודות משני עברי הבהמה ולכסותן בשקי לבד. ההסעה על גב הבהמה גורמת לשחיקת החפצים הארוזים בארזים ומזודות, ומזיקה להם.

הבהמות המהירות והטובות ביותר הן הפרדות, אשר מהירותן היא כמעט כמהירות סוסי-הרכיבה. פרדה חזקה נושאת עד 150 ק"ג, גמל עד 250 ק"ג, (אך צעדיו אטיים מאד), חמור עד 100 ק"ג. החמרים רצים ברגל. לפני ששוכרים בהמה יש להסיר את האוכף מעליה ולבדוק את גבה, אם אינו פצוע.

מפני הקשיים המרובים במגע-ומשא עם המשרתים ילידי-הארץ, אין לשלם להם, בשום פנים את שכרם זמן רב למפרע. רק בשעת שכירת כלי-רכב לזמן ממושך נהוג לשלם לבעל-הרכב את חצי דמי השכירות למפרע, בשביל הוצאות בני-משפחתו. אם איזה נושה (בעל החאן) מאיים לעקל את הבהמות והרכב, בגלל חובות ישנים, יש לפנות מיד למשטרה העירונית או הכפרית. משהגעת לאיזה מקום שהוא, עליך לבקר מיד את מפקד המשטרה.

בשיירה יש למנות תמיד מורה-דרך יליד הארץ; לקבוע אתו מראש את זמן היציאה ואת דרך המסע. סיגירות!!! מזמן לזמן לעשות הפסקות קטנות, כדי לאפשר לעגלות להתקבץ.

לפני צאתך לדרך עליך להצטייד בנאד למים; בו שומרים המים על קיריותם גם בחום הלוהט ביותר.

ד. צ.

רשמים מהצבא הרוסי בפלישתו לפולין

רשימה זו נכתבה על ידי נוסע, אשר עבר את שטח הכבוש הרוסי בפולין בספטמבר-אוקטובר 1939. - המערכת.

לראשונה נפגשתי עם הצבא האדום בנליציה, הנקראת כעת - אוקראינה המערבית. כסנינות ראשונות הופיעו איורונים קטנים, מעין הירוקה-כהה, בעלי שני פרופילרים. האיורונים הנמוכים, ושיבתם היתה אטית מאד. במקרים רבים החזיקו את עצמם במקום אחד, כמעט ללא תנועת התקדמות. כנראה לא חששו לאיב. רעש המוטורים נשמע במידה מינימלית, עד כדי כך, שטרטור מכונת היה מחריש כמעט לנמרי את קול האוירון. האיורונים פוזרו עלוני העמולה, באוקראינית ובפולנית.

בכבישים ובדרכים פגשתי טנדרים של פטרולים, בני ששה-שבעה אנשים, החיילים לבושים כובעים ירוקים - סימן לנ. פ. א. המפקד מוזין באקדוח ומצויד בתיק-עזר למפות. אנשי הבתה היו מונונים כרוכים, פצצות-יד ומכונות-יריה כינוניות. פה ושם היה עובר טנק, רתבו כ-1.5 מטר וארכו כ-3.5 מטרים; במרכזו כעין מנדל עגול, שמתוכו מבצבים קנים של מכונות-יריה, כבדות וקלות; מבסימום - 4 קנים.

כשבאתי לטרנופול הדביקו השלטונות הרוסים מודעות גדולת בשפה האוקראינית (אם כי רוב חושבי העיר הם יהודים ופולנים), וזו לשון הפקודה הראשונה:
א. כל מי שנתק חם ביד, מאיזה טיפוס שהוא, חייב למסרו לטלפון. מי שימצא